

Manø og at afvande Arealet indenfor Diget, idet Hedeselskabet og Stormflodsskadeudvalget er af den Formening, at det udenfor Diget liggende Marskareal endnu ikke er digemodent; først naar dette Areal er blevet mere modent, mener Hedeselskabet og Stormflodsskadeudvalget, at Spørgsmaalet om Inddigning af hele Manø bør tages op til fornyet Behandling. Denne Indstilling kan jeg ganske tiltræde. Den foreslaaede Forhøjelse af det gamle Dige paa Manø i Forbindelse med en Afvanding af Arealet indenfor Diget vil koste ca. 108 000 Kr., og de Udgifter, som ved dette Projekt paalægges Beboerne, kan de overkomme, navnlig da Jorden efter en rationel Afvanding vil kunne give en større Afrøde end hidtil. Paa Rømø er der ansøgt om Anlæg af to Diger, et paa den sydvestlige Del af Øen, og et paa den nordøstlige. Diget paa den sydvestlige Del skal være paa ca. 3,2 km og anlægges som Fortsættelse af det eksisterende Dige ved Havneby. Det vil beskytte ca. 390 ha Land og koste ca. 225 000 Kr. eller ca. 576 Kr. pr. ha. Diget paa den nordøstlige Del af Rømø skal være ca. 10,2 km langt, vil kunne beskytte ca. 624 ha Land og koste ca. 860 000 Kr. eller det store Beløb af ca. 1 378 Kr. pr. ha. Samtidig med Anlægget af disse to Diger vil det være nødvendigt, at der foretages en kunstig Afvanding af Jorderne paa Rømø, der er meget stærkt lidende af Vand. Da Beboerne af Rømø i det væsentlige er henvist til at ernære sig ved Landbrug, og da en rationel Dyrkning af Jorden ikke kan gennemføres under de forhaandenværende Forhold, mener jeg, at Staten bør yde Befolkningen Støtte til Digeanlægget, ogsaa til det nordøstlige Dige, trods den store Udgift pr. Arealenhed; thi de Arealer, der beskyttes, er i Hovedsagen ganske udmærket gode Marskjorder, og i det hele taget maa jeg sige, at disse Digeanlæg, saavel paa Manø som paa Rømø, hvis Befolkning gennem en Aarrække har været aftagende, ikke kan bedømmes ud fra et rent økonomisk Synspunkt. Det forekommer mig, at naar Befolkningen ønsker at vedblive at leve der og have sit Erhverv der, har Staten Forpligtelse til ikke udelukkende at lægge det økonomiske Synspunkt til Grund, om det nu ogsaa kan betale sig eller ikke, men man maa af rent nationale Grunde yde den Støtte i Arbejdet paa vedblivende at holde disse Øer bebygget og muligvis skaffe den bedre Erhvervsbetingelser, end den har haft hidtil, hvorved der vil kunne komme til at leve en talrigere Befolkning paa disse Øer end hidtil og

skabes virkelig Tryghed overfor de svære Storme, der kan komme fra Vesterhavet.

Digeanlægget fra Store Darum til Tjæreborg Bakker skal jeg ikke komme nærmere ind paa. Dette Anlæg er godt kendt af det høje Ting, idet der i Samlingerne 1916—17 og 1917—18 herom har været fremsat Forslag, som dog ikke naaede at blive færdigbehandlet paa Rigsdagen. Jeg skal blot nævne, at Diget vil beskytte ca. 1 625 ha Land, og at det med de nu gældende Priser vil koste ca. 1 200 000 Kr. eller ca. 738 Kr. pr. ha.

Samtlige de her nævnte Digeanlæg vil alt i alt koste 2 393 000 Kr. Heraf skulde Staten ligesom ved Vester Vedsted—Søndernæs-Diget give $\frac{2}{3}$ Tilskud eller ca. 1 600 000 Kr. Resten udredes af Lodsejerne, idet dog Staten yder Digelagene Laan under vedkommende Amtsrepartitionsfonds Garanti for de Beløb, som Lodsejerne skal udrede. De foreslaaede Anlæg skulde udføres i Løbet af 5 Aar fra 1. April 1924 at regne og i den Rækkefølge, der er nævnt i Lovforslaget, saaledes at et Anlæg i det væsentlige skulde være fuldført, før det næste var paabegyndt. I det kommende Finansaar skulde Anlægget paa Manø udføres, i de to følgende Finansaar Anlægene paa Rømø og i de to sidste Aar af Femaaersperioden Digeanlægget fra Store Darum til Tjæreborg Bakker. I Finansaaret 1924—25 vil der antagelig blive Brug for ca. 108 000 Kr. I øvrigt er Lovforslaget væsentligt affattet i Overensstemmelse med Loven af 10. Maj 1922 om Anlæg af Vester Vedsted—Søndernæs-Diget.

Jeg skal med disse Bemærkninger anbefale Lovforslaget til det høje Tings Velvillie, idet jeg til Slutning vil sige dels om dette Lovforslag om Digeanlæg, dels om Lovforslaget om Hvide Sande, at det er langt fra med Glæde, jeg under de forhaandenværende økonomiske Forhold fremkommer med Forslag, der kræver saa store Udgifter i den kommende 4—5 Aars Periode, men Regeringen har, som Forholdene har formet sig, baade ved Ringkøbing Fjord og ikke mindst for de Egne, her foreslaas beskyttet mod Vesterhavet, ikke ment det forsvarligt at holde disse Lovforslag tilbage, og jeg skal henstille til den høje Rigsdag at tage paa dem med forstaaende Velvillie, idet jeg vil bede taget Hensyn til, at den Befolkning, som lever i disse Egne, er en energisk, dygtig og fremadstræbende Befolkning, som har naturligt Krav paa, at Staten yder den Støtte, som det maa anses for forsvarligt at Staten at yde til deres Erhverv.